

Les set últimes paraules: el Crist empàtic

Introducció

L'autor del nostre Recés de Quaresma 2017 és el pare James Martin, un jesuïta, escriptor d'èxit que viu a la ciutat de Nova York. El seu llibre *Les set últimes paraules*, del qual s'han extret aquestes reflexions, és una meditació sobre les últimes frases pronunciades per Jesús a la creu. En el seu llibre, Martin ens mostra com Jesús acull i entén la nostra situació, i està disposat a acollir-nos en qualsevol moment de la nostra vida. Ens agradaria que a través dels extractes d'aquest llibre, s'arribés a veure Jesús sota una nova llum, i a entrar en una relació més profunda amb ell.

Benvingut/uda

Benvingut/uda al recés de Quaresma d'enguany. Un recés ofereix l'oportunitat de prendre distància de les preocupacions diàries, per meditar en oració sobre com està la teva relació amb Déu, amb les persones que t'envolten i amb el món. La Quaresma, temps de preparació per a celebrar el misteri pasqual, la passió, mort i resurrecció de Jesucrist en la Pasqua, és una bona oportunitat per a fer aquesta aturada.

Aquest any com a fil del nostre recés farem servir les darreres set paraules pronunciades per Jesús a la creu, durant el divendres sant.

Són aquestes:

“Pare, perdona'ls, que no saben el que fan” (Lc 23,34).

“T'ho asseguro: avui seràs amb mi al paradís” (Lc 23,43).

“Dona, aquí tens el teu fill... Aquí tens la teva mare” (Jn 19,26-27).

“Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?” (Mc 15,34; Mt 27,46).

“Tinc set” (Jn 19,28).

“Tot s'ha complert” (Jn 19:30).

“Pare, confio el meu alè a les teves mans” (Lc 23,46).

A tenir en compte

Les *set paraules* no representen només els pensaments finals de Jesús a la creu, sinó també allò que les primeres comunitats destinatàries dels Evangelis consideraven les frases més importants de Jesús. Per tant, aquestes frases són importants per a entendre no tan sols Jesús, sinó també l'Església primitiva.

Quan preguis amb el material que et proposem, esperem que també tu puguis trobar-te amb Jesús d'una manera nova i profunda, i que aquesta trobada tingui un aspecte transformador per a la teva vida.

Comencem amb alguns suggeriments pràctics que poden ajudar-te, tant si no has fet mai cap recés com per a refrescar-ho si ja n'has fet algun.

La primera cosa a considerar és: quan temps vols dedicar a cada una de les estones de pregària. Això és bo decidir-ho abans i intentar ser fidel a la decisió.

Els punts de pregària estan pensats per a un temps de 15 a 20 minuts, però potser disposes de més temps i et ve de gust dedicar-hi més estona. Dependrà també de l'experiència i l'hàbit de pregària. Com més temps millor, perquè passen més coses.

El tema recurrent d'aquest recés és de quina manera els sofriments que Jesús pateix en pròpia carn l'ajuden a entendre la nostra realitat. La persona a qui nosaltres preguem, l'home que desitgem seguir, el qui ha ressuscitat de la mort, ens entén, perquè ha viscut una vida humana, i una vida no exempta de patiment.

Això no vol dir que el sofriment sigui l'únic important en la vida de Jesús. Massa vegades la teologia cristiana només ha posat el focus en el patiment de Jesús. Posar l'accent només en això distorsiona el que ha estat la resta del seu ministeri públic, que és sobretot ministeri de goig i bona nova. Les curacions que fa no solament són font d'admiració, sinó també de joia. I moltes de les seves paràboles i dites són plenes no tan sols de saviesa i intel·ligència, sinó també de bon humor.

El Jesús que hem de recordar, és una persona plenament humana; amb tot el seu sentit de l'humor i fins i tot de la diversió. L'home del sofriment era també sovint l'home de la gran joia. I, és clar, Jesús és plenament humà i plenament diví, i per això coparticip del coneixement diví. Jesús és la prova que el nostre Déu no es desentén de l'experiència humana.

No preguem a un Déu que no és capaç de veure la dificultat de la nostra vida. Ell no ens mira des de dalt amb pietat, com si fos una persona rica que en mira una de pobra i li diu: "Quina llàstima!". Més aviat és un Déu que va patir intensament moltes de les situacions que nosaltres mateixos patim.

Per tant, és un Déu compassiu, simpàtic, empàtic, un Déu que ens entén. És la compassió i la comprensió més profundes que el món ha vist mai.

En aquest recés desitgem que puguis conèixer el Déu de Jesús i entrar en una relació amb ell més profunda.

Primera estona de pregària: «Perdona'ls, que no saben el que fan.»

Quietud

Algunes vegades, enmig de la foscor que sembla planar sobre el món, se'ns donen moments de llum que no solament il·luminen el nostre camí, sinó que ens recorden que Déu és amb nosaltres. Mentre vas entrant en aquesta estona de pregària, prens consciència de la llum que ens revela totes les coses i que ens dóna consol.

Invitació

Et ve al cap alguna història de perdó radical? Alguna d'aquestes històries increïbles que has vist als diaris, a la televisió o a Internet, on hi ha persones capaces de perdonar els responsables de crims atroços contra ells o contra la família.

- Pensa ara en alguna situació de la teva pròpia vida on has dit: «No el podré perdonar mai. És impossible». Potser una infidelitat matrimonial, o un amic que ens ha traït, o un soci que ens ha defraudat. Alguna cosa que ens ha fet afirmar: «El pecat és massa gran». Tingues present aquesta situació mentre escoltes la lectura d'avui.

Lluc 23, 26-37

Quan s'enduien Jesús, van agafar un tal Simó de Cirene, que venia del camp, i li carregaren la creu perquè la portés darrere d'ell. El seguia una gran gentada del poble; moltes dones feien mostres de dol i el planyien. Jesús es girà cap a elles i els digué:

– Filles de Jerusalem, no ploreu per mi; ploreu més aviat per vosaltres mateixes i pels vostres fills. Perquè vénen dies que la gent dirà: «Sortoses les qui no tenen fills, les entranyes que no han engendrat i els pits que no han criat!». Llavors començaran a dir a les muntanyes: «Caieu damunt nostre!», i als turons: «Cobriu-nos!». Perquè, si tracten així l'arbre verd, què serà del sec?

En portaven també dos més, que eren criminals, per executar-los amb ell. Quan arribaren a l'indret anomenat la Calavera, hi van crucificar Jesús amb els criminals, l'un a la dreta i l'altre a l'esquerra. Jesús deia:

– Pare, perdona'ls, que no saben el que fan.

Després es repartiren els seus vestits i se'ls jugaren als daus.

El poble era allà mirant-ho, però les autoritats se'n reien dient:

– Ell que va salvar-ne d'altres, que se salvi a si mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit!

També els soldats l'escarnien: se li acostaven a oferir-li vinagre i deien:

– Si ets el rei dels jueus, salva't a tu mateix!

Meditació

- Mira el que fa Jesús a la creu. Si algú tenia dret a no perdonar, era ell. Si algú tenia dret a la ira, era ell. Si algú tenia dret a sentir-se injustament perseguit, era ell. No obstant això, tot i que els soldats romans no expressen cap remordiment, Jesús no tan sols els perdona, sinó que prega per ells. L'expressió «Pare, perdoneu-los» és, de fet, una pregària d'intercessió.
- Pren ara en consideració aquesta frase: «No saben el que fan». Aquesta és una idea clau. En el cas de Jesús a la creu, la majoria dels estudiosos creuen que aquesta frase significa probablement: «no saben que estan fent això al Fill de Déu». Les persones no sempre tenen consciència del pecat. Constatar aquesta opacitat pot ser un primer pas en el camí del perdó.
- Jesús sempre hi veu més enllà del que hi veu la gent que hi ha al seu voltant. Veu la gent pel que realment són. Quan veu la dona sorpresa en adulteri, ell no hi veu només el seu pecat; hi veu una persona necessitada de perdó i sanació. Jesús fa el mateix a la creu. Ell no veu només botxins; veu persones que prenen decisions horribles, a vegades perquè es veuen obligats a fer-ho. Ell els mira, i perquè els estima, demana que siguin perdonats.
- El perdó és un do que fas a l'altra persona, però que et fas també a tu mateix. Jesús ho sap. I no solament ens diu això diverses vegades en els Evangelis, sinó que ens ho mostra. Ens ho ensenya fins i tot des de la creu.

Diàleg

- La pregunta, però, és: Com es fa, això? Potser desitjaríeu perdonar, però no sabeu com fer-ho. Deixar a banda el ressentiment, però aquest segueix rossegant per dins. Has sentit això? Ho sents ara? Amargor i impotència en voler perdonar i no poder-ho fer.
- Si sents que vols perdonar és ja un bon començament, però el veritable perdó és un do de Déu. Una gràcia. Si aquest desig no el sents, per què no demanes a Déu que et doni aquesta gràcia?
- Parafraçant sant Ignasi de Loiola, encara que no sentis el desig de perdonar, n'hi ha prou amb desitjar desitjar. Déu treballa amb aquest «desig de desitjar». Ofereix a Déu aquests sentiments.
- Pots arribar a pensar: «Jo no me'n surto». I és veritat. No pots. Però Déu sí que pot. Mentre es va acabant aquesta estona de pregària, pots seure i pensar en tot el que ha sortit durant aquest temps de reflexió. Allò bo i dolent, que suposava un repte, o que t'acostava a Déu.

Segona estona de pregària: «Avui seràs amb mi al paradís»

Quietud

- Quan entris en la pregària, pren consciència del que t'envolta. Si és un lloc sorollós o si, en canvi, és un lloc molt quiet. Pren consciència de com et sents en aquest lloc. Còmode/a? Tens/a? Inquiet/a? Confiat/ada? Escolta't durant un moment. Ara imagina't que estàs en un lloc bonic. Potser al costat del mar o envoltat de cims i muntanyes. Allà on sigui, resta en silenci davant la presència del Senyor.

Invitació

- Creure en el més enllà és un problema per a moltes persones, fins i tot per a persones creients i devotes. I sense una creença en l'altra vida, la por del desconegut esdevé central. És una de les pors més comunes en la vida cristiana.
- Ningú de nosaltres no s'escapa del dubte en la vida espiritual. I en els moments de dubte, podem preguntar-nos: Que m'espera després de la mort? Tot això de la fe, és potser una absurditat? Seré recompensat per les meves bones obres aquí a la terra? O em castigaran per les dolentes que he fet o per allò bo que he deixat de fer? Què ha passat amb la gent que estimava? Els tornaré a veure? En escoltar la lectura de l'Evangeli de Lluç, faig atenció a allò que Jesús diu al bon lladre.

Lluç 23,39-43

Un dels criminals penjats a la creu l'injuriava dient:

– ¿No ets el Messies? Doncs salva't a tu mateix i a nosaltres!

Però l'altre, renyant-lo, li respongué:

– ¿Tu tampoc no tens temor de Déu, tu que sofreixes la mateixa pena? I nosaltres la sofrim justament, perquè rebem el que mereixen els nostres actes, però aquest no ha fet res de mal.

I deia:

– Jesús, recorda't de mi quan arribis al teu Regne.

Jesús li digué:

– T'ho asseguro: avui seràs amb mi al paradís.

Meditació

- Des de la creu, Jesús promet l'esperança de la vida futura. No és pas l'únic lloc en els Evangelis on Jesús fa aquesta promesa. En l'Evangeli de Joan, immediatament abans que Jesús ressusciti Llätzer d'entre els morts, diu a Marta: «Qui creu en mi, encara que mori, viurà; i tot aquell qui viu i creu en mi, no morirà mai més».

- Més tard, també en l'Evangelí de Joan, durant l'últim sopar, quan Jesús es prepara per a acomiadar-se dels seus deixebles diu: «A la casa del meu Pare hi ha moltes estances... vaig a preparar-vos-hi un lloc per a vosaltres».
- Jesús va escoltar els dubtes i les inquietuds de la gent del seu temps, també els dubtes sobre la vida eterna. La primera cosa que ens hauria de donar esperança és que Jesús ens dóna la seva Paraula, i que aquesta és una Paraula de veritat.
- El bon lladre ens ensenya fins a quin punt Jesús ens és proper. Un home, sí. Un home amb un nom, Jesús. Però també Déu. L'home que li obre el paradís. Des de la creu, Jesús diu al bon lladre, i a nosaltres, què ens té preparat per al futur. Fins i tot en plena agonia, Jesús ofereix la seva sanació espiritual. Un dels seus darrers actes abans de morir és un acte de sanació. «No et preocupis», li diu. «Hi ha un cel». Ens dóna la seva paraula.
- Com diu Pau a la Carta als Romans, ni la mort no ens pot separar de l'amor de Déu. Un dia pregarem amb Jesús al paradís. Jesús ens ha donat la seva paraula. I ho veurem aviat, en la Pasqua. Sabem que Déu no destrueix mai les relacions que té amb nosaltres. I un dia, com el bon lladre, veurem que tot és veritat.

Diàleg

- Davant el més enllà, com et sents? Preocupat/ada? Temorós/osa? Ple/na de dubtes? Esperançat/ada? Posa sobre la taula tots aquests sentiments.
- Ofereix aquests sentiments a Déu, expressant-los-hi de la manera que et sigui més natural.
- Com experimentes la teva relació amb Déu? Sents la seva presència? O algunes vegades et resulta difícil experimentar el seu amor per tu.
- Obrim el cor i oferim al Senyor tot el que ha mogut dins nostre amb la seva promesa del paradís.

Tercera estona de pregària: «Dona, aquí tens el teu fill»

Quietud

- A mesura que et poses en situació de pregària, et vas sentint en la presència del Senyor. Treu obstacles, obre les portes interiors, fes-te vulnerable... deixa't afectar pel seu amor. A mesura que ho facis, recorda que va ser primer Déu qui es va fer vulnerable per tu, en el cos de Jesús.

Invitació

- Els cristians creiem que Jesucrist és plenament humà i plenament diví. A alguns cristians els és més fàcil relacionar-se amb el Jesús humà, l'home que va caminar per les terres de Palestina el segle I, que té un cos, que sent el que sentim, un com nosaltres.
- Altres es relacionen amb un Jesús més diví, el que ha ressuscitat de la mort, el que regna al cel. En altres paraules, uns es relacionen més amb Jesús de Natzaret, altres, amb nostre Senyor Jesucrist.
- Avui la nostra atenció es gira cap a Maria. Maria va ser una persona plenament humana, no pas divina com Jesús. Però també les persones es relacionen amb ella de les dues maneres. Molts s'hi relacionen com la benaurada Mare, la Reina dels Cels, la Mare de Déu. Però avui volem que contemplis Maria d'una altra manera. Que la contemplis com a Míriam de Natzaret, una dona d'un poble de mala mort de la Galilea anomenat Natzaret. Posa Maria davant els ulls de la imaginació, mentre escoltes aquest fragment de l'Evangelí de Joan.

Joan 19,26-27

Quan Jesús veié la seva mare i, al costat d'ella, el deixeble que ell estimava, digué a la mare:

– Dona, aquí tens el teu fill.

Després digué al deixeble:

– Aquí tens la teva mare.

I d'aleshores ençà el deixeble la va acollir a casa seva.

Medita

- Acostumem a idealitzar Maria. Pensem: «Quina meravella haver estat elegida per a una missió així!» «Quin privilegi haver estat la mare de Jesús!» «Quina vida més plena de gràcia, la seva!» I això és veritat, però no podem oblidar que ella en la seva vida senzilla degué experimentar una gran confusió. Devia ser molt dolorós per a ella

el ministeri de Jesús, i el distanciament que va comportar... I tanmateix, Jesús l'estimava.

- Imagina ara que estàs amb ella a Natzaret. Quina vida més particular! Elegida per Déu per a una missió que en un primer moment la contorbà.
- Imagina com el seu fill li comunica que se n'ha d'anar de Natzaret per anunciar la bona notícia... Imagina la preocupació de Maria... i com a poc a poc va entenent la seva vocació i el comença a animar a ser allò que està cridat a ser.
- Imaginem Maria sorpresa amb algunes coses que fa Jesús, i també amb el seu poder.
- I, finalment, la veiem al peu de la creu, sentint com el seu fill li diu: «Dona, aquí tens el teu fill», i al deixeble estimat: «Aquí tens la teva mare». Jesús no fa altra cosa en els darrers moments de la seva vida que tenir cura de la seva mare.

Diàleg

- Has pensat mai que quan Jesús era un nadó, quan era un ésser indefens i vulnerable, Maria en va tenir cura... Quins sentiments et desperta aquesta vulnerabilitat del Déu fet nadó? O només pots imaginar Déu en la seva omnipotència?
- Quan experimentem la nostra vulnerabilitat és quan reconeixem que no som autosuficients. Jesús va dependre de Maria, i al final de la seva vida, un Jesús agonitzant té cura de la seva Mare... Tu necessites l'ajuda de Jesús? Demana-la-hi.
- Qui necessita en el moment present també la teva ajuda?
- Quan preguntes a Maria, no ho fas només a la Reina del Cel, a la Mare de Déu, sinó també a Míriam de Natzaret, una dona amb una vida difícil, que va conèixer la torbació, l'angoixa, que coneix el que significa haver estimat i cuidat Jesús, i també sentir-se estimada i cuidada per ell. Ella també et coneix. Ara i en l'hora de la teva mort. Seu davant Jesús i davant Maria i obre-li els teus pensaments, en aquests moments tan especials.

Quarta estona de pregària: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?»

Quietud

- Sents la presència de Déu dia a dia? T'és fàcil o difícil de trobar-la, de sentir-la? Tant si sents Déu a prop teu, com si el sents lluny, pots entrar en la quietud centrant-te en la respiració. La respiració és un do de Déu. L'alè que et permet viure, moure't i ser és l'obra quotidiana de Déu. Passa l'estona que et faci falta centrant-te en aquesta respiració, reconeixent-la com un do de Déu

Invitació

- Avui ens centrem en un fragment de l'Evangeli de Marc, en què Jesús invoca literalment el Salm 22. És la pregària d'algú que va clamar a Déu i va ser escoltat. Llegeix-lo a poc a poc, atura't en allò que més et cridi l'atenció

Marc 15,33-39

Arribat el migdia, es va estendre per tota la terra una foscor que va durar fins a les tres de la tarda. I a les tres de la tarda, Jesús va cridar amb tota la força:

– Eloí, Eloí, ¿lemà sabactani? –que vol dir: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?».

En sentir-ho, alguns dels presents deien:

– Mireu com crida Elies.

Llavors un corregué, xopà de vinagre una esponja, la posà al capdamunt d'una canya i la hi donava perquè begués, dient:

– Deixeu, a veure si ve Elies i el baixa de la creu.

Però Jesús llançà un gran crit i va expirar.

Llavors la cortina del santuari s'esquinçà en dos trossos de dalt a baix. El centurió, que estava enfront d'ell, quan veié la manera com havia expirat, digué:

– És veritat: aquest home era Fill de Déu.

Meditació

- *Eloí, Eloí, lemà sabactani?* Com atansar-se a aquestes paraules? Per a alguns cristians, són gairebé insuportables. Va arribar a pensar, Jesús, que Déu Pare l'havia abandonat? És possible que s'obris en Jesús l'ombra del dubte sobre l'amor del qui ell anomenà *Abbà*, pare? Va abandonar Jesús l'esperança en ser crucificat? A la creu, tal vegada és que la desesperació guanya la partida?
- Jesús es va sentir realment abandonat. Això no vol dir tampoc que caigués en l'absoluta desesperació. Però no és pas res estrany imaginar que Jesús, en aquesta hora tan greu, sentís l'absència del Pare. Ara bé, clama a Déu, perquè encara s'hi sent profundament vinculat
- Aquí hem de distingir entre creure en Déu i sentir-lo. Això no és estrany en la vida espiritual. Segurament has tingut aquesta experiència moltes vegades a la vida:

creure en Déu, però no sentir-lo a prop. Llavors sorgeix la pregunta: «Déu, on ets?». El clam de Jesús l'atansa també a la nostra humanitat.

- Si algú tenia motius per a sentir-se abandonat era Jesús. Penseu en tot el que ha passat fins a arribar en aquest punt. En l'abandonament a la voluntat del Pare a l'hort de Getsemaní la nit anterior, en la seva entrega total... A la creu té tot el dret a preguntar «On ets?».
- Aquests sentiments s'intensifiquen per l'abandó de tots aquells que el van seguir. Sol i abandonat pels seus, es gira cap al Pare buscant el seu consol. Però allà a la creu se sent sol. Una solitud extrema, que l'apropa a una humanitat també extrema.
- Tot i això, quan Jesús crida «Déu meu, Déu meu», fa servir la paraula aramea *Eloí* (o l'hebreu *Elí*, depenent de l'Evangeli). Aquesta és una manera formal de parlar amb Déu. El canvi del familiar *Abbà* a l'hort de Getsemaní a l'*Eloí* més formal no passa desapercbut i encara fa més punyent la sensació de distància que expressa aquest crit.

Diàleg

- En la seva joventut, la beata Teresa de Calcuta va tenir diverses experiències místiques d'intensa proximitat amb Déu. Però els darrers cinquanta o més anys de vida, fins a la seva mort, experimentà una sensació de gran buidor i sequedat en la pregària. En un moment donat, va escriure al seu confessor: «En la meva ànima sento aquest terrible dolor de la pèrdua – com si Déu no existís». En aquestes cartes la Mare Teresa no vol pas dir que ella hagi abandonat Déu o que Déu l'hagi abandonada a ella. De fet, en el seu ministeri i dedicació als pobres, va fer un acte radical de fidelitat, encara que no sentís ja la presència de Déu. Confiava en l'experiència primera. En altres paraules: tenia fe. Has passat tu també moments o temporades semblants? Quan Déu sembla absent i llunyà? Què se sent? Potser estàs ara en una d'aquestes etapes.
- Jesús no perd l'esperança. Se sent lligat al Pare, al qual clama des de la creu. Jesús comprèn no tan sols el sofriment físic, sinó també el nostre patiment espiritual en aquests sentiments d'abandó. Va ser en tot igual a nosaltres excepte en el pecat. I experimentà tot el que passem. Queda't una estona imaginant aquest moment, i demanant a Déu que t'ajudi en tot allò que et fa patir.
- Quan estàs en plena lluita espiritual, quan et preguntes on és Déu, quan preguntes enmig del dubte i la foscor, i fins i tot quan estàs a la vora de la desesperació, prega a qui és plenament humà i plenament diví, algú que ens entén. En acabar aquesta estona de pregària, prega a aquest Déu que et coneix i et comprèn tal com ets.

Cinquena estona de pregària: «Tinc set»

Quietud

- A mesura que vas entrant avui en presència de Déu, pren consciència del teu cos. Sents calor o fred? Comoditat o incomoditat? Sents el cos relaxat o en tensió? Fes atenció als peus recolzats sobre terra, el contacte amb el terra si estan nus, la roba que porten si estan coberts... i així amb cada part del cos fins a arribar a les espatlles, prenent consciència de les sensacions. Fes el mateix també amb els dits, les mans, els braços, també fins a les espatlles. Les espatlles sovint carreguen una gran tensió; intenta afluixar aquesta sensació. També al voltant dels ulls, la boca, la barbeta... Hi ajuda la respiració: inspirar i expirar en actitud de rebre i de deixar anar. Potser el cos també t'està dient alguna cosa que ni t'imaginaves: «estic cansat», «que bé que estic»...

Invitació

- Jesús tenia cos. Hi insisteixo: tenia un cos. Pocs cristians tenen dificultat a acceptar la humanitat de Jesús, però és veritat que molts són els només se centren a destacar només aquells relats on es posa en relleu la seva naturalesa divina –el Fill de Déu que cura malalts, que ressuscita morts, que calma tempestes..., signes que l'associen amb el seu poder diví.
- Jesús va néixer, va viure i va morir. El nen de nom Yeshua –un nom arameu– va entrar al món tan vulnerable i tan dependent dels seus pares com qualsevol altre nounat. Necessitava ser atès, sostingut, alimentat, protegit...
- Jesús tenia un cos que de tant en tant es cansava. En un fragment de l'Evangelí es queda adormit en una barca al mar de Galilea. Va tenir músculs que algun cop se li adolorien, mal de cap, problemes d'estómac, alguna malaltia que li va provocar febre, i potser algun esquinç al turmell. Com tots nosaltres, suava, esternudava i es rascava. En tot era igual a nosaltres, excepte en el pecat. Aquestes experiències corporals inclouen l'experiència de la set, que avui reviuem llegint l'Evangelí de Joan.

Joan 19,28-29

Després d'això, Jesús, sabent que tot s'havia realitzat, perquè s'acabés de complir l'Escriptura, va dir:

– Tinc set.

Hi havia allà un gerro ple de vinagre. Van posar al capdamunt d'un manat d'hisop una esponja xopa d'aquell vinagre i la hi acostaren als llavis.

Reflexió

- Pensa en alguna vegada que hagis tingut molta set. Potser mentre caminaves o

corries un matí d'estiu humit, o caminant per un carrer una tarda extremament càlida, o alguna vegada que estant a l'hospital de nit no tenies aigua a la tauleta i no gosaves demanar-la a la infermera. Recorda quin alleujament el primer glop d'aigua. No podies més i de sobte el líquid que corre per la gola. Quin goig tan satisfactori, tan alleugeridor.

- La crucifixió era una de les formes més angoixants de morir. A Judea, sota un sol de justícia, la set podia ser terrible. Jesús, que té un cos, té set.
- Tothom, quan fa un recés com aquest, sent alguna mena de càrrega física. Potser una cosa molt petita, com un refredat. O potser alguna cosa més gran, com una malaltia crònica que et desgasta i et pren energia. O alguna cosa realment seriosa que amenaça la nostra pròpia vida. La creu és una càrrega molt gran, tan gran com per a sentir-se abandonat de la mà de Déu. I ens preguntem: «Déu se'n fa càrrec?». Per Jesús, Déu entén també el nostre patiment físic, perquè Déu tenia un cos. De fet, Déu té un cos, perquè Crist ha ressuscitat d'una manera real i veritable.
- El Crist Ressuscitat porta dins seu les experiències de la seva humanitat, i això també inclou el patiment. Recordeu que en una de les primeres aparicions als seus deixebles, el Ressuscitat els va mostrar les seves ferides. Com diu Jesús a Tomàs després de la resurrecció: «Porta el dit aquí i mira'm les mans; porta la mà i posame-la dins el costat. No siguis incrèdul, sigues creient».

Diàleg

- Per això, quan preguis, pensa que estàs pregant a algú que t'entén, no perquè és omniscient i ho sap tot, sinó perquè és tot amor i compassió. Estàs pregant a algú que t'entén perquè va passar allò que tu estàs passant.
- Per a moltes persones al món la set física és una experiència quotidiana. No tothom, ni de bon tros, té accés a una aigua neta i potable. Des que sabem que el Cos del Crist som tots nosaltres, tots els nostres germans i germanes, podem dir que quan algú té set, Jesús pateix aquesta set. Si sents tristor pel cos de Jesús assedegat a la creu ara fa dos mil anys, fins que la devoció et fa vessar fins i tot alguna llàgrima, pensa que Jesús segueix patint en milers i milers d'assedegats d'avui. Sentir compassió pels qui pateixen avui en el seu cos –set, fam, nuesa, presó, tortura, abusos... Vessar una llàgrima i intentar consolar i sanar aquest patiment. Perquè aquest sentiment ens ha de moure a actuar. Què puc fer per ajudar tants assedegats?
- Quan es va acabant aquesta estona recorda que Déu vol que li preguem. Déu vol que entrem en relació amb ell. Fins al punt que va baixar a la terra i va patir físicament per tu i per mi. Déu vol tant això, que es pot dir fins i tot que té set d'això. Per tant, dialoga amb ell sobre tot allò que t'ha inspirat aquesta estona, i alegra't de tenir Déu com a amic.

Sisena estona de pregària: «Tot s'ha complert»

Quietud

- Vés centrant-te a poc a poc a mesura que entres en la pregària. Posa't en una postura que et sigui confortable, la que et sigui més natural. Afluixa qualsevol tensió que notis. Relaxa d'una manera especial les espatlles, que acumulen molta tensió i estrès. Ofereix al Senyor també les teves preocupacions i reposa... Estigues en la seva presència silenciosament durant una bona estona.

Invitació

- Durant el Divendres Sant es van infligir a Jesús patiments de tota mena. En general, ens centrem en les tortures físiques. Perquè, certament, en va patir moltes i molt terribles. Com ja hem dit, la crucifixió era una de les morts més doloroses imaginables, pensades pels romans per a fer com més mal millor.
- A Jesús li van prendre totes les vestidures i el van deixar nu, una altra de les vergonyes a què era sotmès el condemnat a crucifixió. Un espectacle públic d'escarment que no feia sinó humiliar qui patia una mort agonitzant. Tots eren convidats a mirar i comentar.
- La lectura d'avui de l'Evangelí de Joan té només una línia. Però s'hi conté tot el que va significar la missió i la tasca de Jesús.

Joan 19,30

Quan Jesús hagué pres el vinagre, va dir:

– Tot s'ha complert.

Llavors inclinà el cap i va lliurar l'esperit.

Meditació

- Pensa en els dies, mesos i anys que Jesús va dedicar al seu ministeri. La seva preparació amagada i silenciosa, durant dècades, mentre discernia i pregava la seva vocació; quan es va decidir a buscar el baptisme de Joan, sense estalviar-se una dura i esgotadora prova al desert. L'esforç d'elegir els dotze apòstols i d'ensenyar-los, així com la increïble energia gastada en la missió de curació i predicació itinerant a través de Judea, Galilea i fins i tot més enllà. Tot el treball per a ajudar a fer entendre a la gent el que significava ser convidat al Regne de Déu.

- Ara pensa en Jesús a la creu: havia fet en tot la voluntat del Pare, però ara es troba sol i potser preguntant-se fins a quin punt el seu cercle de seguidors serà capaç de tirar endavant el projecte començat. Mentre agonitza a la creu, què devia córrer pel cap de Jesús?
- Podem ser conscients del dolor físic a què van sotmetre Jesús, perquè ha estat un dels grans temes de l'art cristià. La cara del crucificat, el seu cos mutilat i contorsionat per l'agonia. Ja hem descrit el dolor emocional provocat per l'abandonament dels seus amics, i l'espiritual, en sentir-se abandonat per Déu. No podem pas subestimar cap d'aquests tres dolors (físic, emocional i espiritual) que Jesús pateix a la creu.
- El pare Stanley Marrow, jesuïta, escriu: «En la seva mort a la creu, Jesús ens revela qui va ser realment: el revelador del Pare». Per què? Perquè en aquest moment, Jesús ens mostra la profunditat del seu amor per nosaltres: «Per tant, en la seva mort a la creu, en la seva total obediència a qui l'ha enviat, ens revela la seva privilegiada identitat d'únic Fill».
- En el seu text clàssic *Els exercicis espirituals*, per exemple, sant Ignasi ens convida a pregar contemplant internament tots els moments importants de la vida de Jesús, incloent-hi el de la crucifixió.

Diàleg

- Tots nosaltres hem estat testimonis de finals tristos, de projectes fracassats. Ens vam abocar en cos i ànima en algun projecte, però no n'ha sortit res del que esperàvem. Tantes esperances convertides en no res. És una sensació terrible. Potser uns estudis que volíem fer i que no van ser mai possibles. Potser un matrimoni per a tota la vida, que no va durar tota la vida. Potser el desig de trobar parella i casar-se, que tampoc no es va arribar a complir. Somnis per als fills o somnis de tenir fills, que per raons diverses no s'han fet realitat. Somnis de viatges i d'activitats que la salut no ha permès. Situacions que potser de maneres diverses t'han portat a dir també: «Tot s'ha acabat»... Si alguna d'aquestes situacions de fracàs s'ha fet present durant la pregària, mira-la des de la creu i sent aquesta companyia. Deixa que Jesús estigui amb tu.
- Podem tenir la sensació que tots els nostres somnis s'estan ensorrant, però Déu té per a nosaltres somnis nous. Podem tenir la sensació que res del que hem fet no ha funcionat. Però Déu té per a nosaltres noves tasques. Podem sentir que l'esperança ha mort, però ell és la font de tota esperança. «Tot anirà bé, tot anirà bé, i totes les coses aniran bé», com va escriure una vegada la beata Juliana de Norwich, mística anglesa del segle XIV. O, com diu la dita contemporània: «Tot sortirà bé al final, i, si no surt bé, és que no és el final». En aquests moments d'intimitat, demana a Déu quins somnis té per a tu, i comparteix amb ell les teves esperances.

Setena estona de pregària: «Pare, confio el meu alè a les teves mans»

Quietud

- Assegut en una postura que et sigui confortable, pren consciència de la presència de Déu. Imagina que et mira amb amor. Amb els ulls de la imaginació contempla els ulls de Jesús, o simplement seu al seu costat, descansant... aquí i ara.

Invitació

- Jesús, sabia el que li passaria el dia de Pasqua? En arribar a la darrera meditació d'aquest recés et convidem a tornar a aquesta qüestió. Com a persona plenament divina, Jesús hauria sabut totes les coses, perquè tenia la mateixa consciència que Déu Pare.
- Però el que sabem amb certesa de Jesús és que el que realment el movia era fer la voluntat del Pare. Aquí de nou hi ha una confluència entre la seva vida i la nostra.
- En cada moment, i encara que no fos plenament conscient de la seva vocació, Jesús intentava fer la voluntat del Pare. I a l'hort de Getsemaní es va produir el punt de decisió final. Getsemaní és una de les finestres més clares en la seva humanitat, perquè Jesús no diu immediatament: «Oh sí, el que tu vulguis». No. Primer diu: «Aparta de mi aquesta copa». I només després afirma: «però que no es faci el que jo vull, sinó el que tu vols». És una resposta completament humana davant el sofriment que li ve al damunt. Tingues això present en el moment de llegir el fragment de Lluc que et proposem avui.

Lluc 23,46

Jesús va cridar amb tota la força:

– Pare, confio el meu alè a les teves mans. I, havent dit això, va expirar.

Meditació

- Durant la seva vida a la terra, Jesús es va moure per aquell territori anomenat Palestina: caminant de ciutat en ciutat, entregat a la gent, escoltant-los, curant-los, alimentant-los, responent a allò que li demanaven. Es va donar a si mateix en el seu ministeri públic. I és a la creu on es lliura per complet: «Confio el meu alè a les teves mans». És el sacrifici més gran que el món hagi vist mai: es dona en cos i ànima. Jesús es lliura del tot. Això és el que tots estem cridats a fer: donar-nos totalment a Déu.

- En aquest punt hi torna a haver una intersecció amb la nostra vida, un altre punt on Jesús ens entén: quan ens donem al Pare potser no estem segurs de saber a quina nova vida estem cridats. Només sabem que com més gran és la nostra donació i entrega, més vida rebem, i amb escriu.
- Una part de la nostra vida ens allunya de Déu: ressentiment, pecat, egoisme, desig d'estatus i poder, necessitat d'adquirir més possessions. En general, la nostra vida és bona, però hi ha una part de nosaltres que amaguem o no donem a Déu. Diem: «Pren tot això, Senyor, però això altre no». Però el que se'ns demana és posar-ho tot a les seves mans.

Diàleg

- Donar-se completament a Déu significa lliurar-se al futur que Déu ens té reservat. És possible que no sapiguem quin és. És possible que no ho entenguem. Fins i tot podem tenir por. Però estem cridats a lliurar-nos a aquest futur. Com ho va fer Jesús. Et plantejes la teva vida en clau de donació? Potser això és una cosa que no has provat abans, però que desitges... Sigui quin sigui el teu sentiment, comparteix-lo amb el Senyor.
- Com més ens donem a nosaltres mateixos, més sabem qui som realment. Com més ens donem, més plenitud de vida respirem. I així, mentre ens anem acomiadant d'aquest recés, potser ens ve de gust pregar amb aquestes paraules del Senyor: «Confio el meu alè a les teves mans».

Conclusió

Les set darreres paraules: el Crist empàtic

Aquest text en forma de conclusió ha estat redactat a partir del capítol final del llibre del P. James Martin *Seven Last Words*, amb permís de l'editorial Harper Collins.

- Meditant les darreres paraules de Jesús hem estat convidats a conèixer-lo més profundament. Ens han ofert un accés privilegiat a la seva vida, i ens han permès conèixer qui és. Les seves últimes paraules ens el revelen.
- El Divendres Sant va ser només un dia en la vida de Jesús. En altres paraules, la vida de Jesús no va ser tota patiment i dolor. Una bona part dels Evangelis és plena de moments de goig. De fet, una gran part de l'activitat de Jesús és escoltar les persones i alleujar-los el seu patiment. Imagineu el que va suposar la trobada amb Jesús per a totes aquelles persones que van quedar sanades. Trobar-se amb Jesús és tastar l'alegria que caracteritza el Regne de Déu.
- Tanmateix, com hem vist, Jesús va patir. Fins i tot, abans de la seva vida pública, durant la seva vida a Natzaret, Jesús va patir els dolors físics i emocionals de l'existència humana. Després, els deixebles no sempre l'entenien; va ser perseguit sovint per les autoritats religioses. Va plorar per la mort del seu amic Llàtzer. Per tant, els patiments de la vida humana no li eren desconeguts. El Divendres Sant sent clarament l'abandó dels seus amics i també de Déu, experimenta el dolor físic i assumeix la decepció.
- Què et diu a tu tot això?
- T'ha ajudat a trobar-te amb Jesús més profundament? Hi ha hagut durant el recés algun moment d'impacte o intimitat especial amb Déu?
- Com t'ha canviat i com t'ha ajudat meditar durant aquestes estones de pregària sobre aquesta humanitat de Crist?
- Hi ha poques coses que aïllin com el patiment, ja que és en gran part incomunicable. El que pateixes físicament ho pateixes tu, ningú no pot entrar en el teu cos i experimentar el teu dolor. De fet, la major part de dificultats que afrontem en la vida les vivim d'una manera personal i única, fins al punt que quan les comuniquem tenim la sensació de no haver encertat en les paraules, i d'haver donat una impressió errònia. És tan difícil comunicar el que sentim... Però hi ha una persona que ens entén perfectament: el Crist ressuscitat.
- El Crist ressuscitat –viu i present en nosaltres per l'Esperit Sant– és amb tu en el teu sofriment. És amb tu en la seva divinitat: coneix totes les coses i les entén plenament.

- I és amb tu en la seva humanitat, ja que ell ha experimentat totes aquestes coses. Si t'has sentit sol en els embats de la vida, pensa que no ha de ser així en el futur. Sàpigues que Jesús t'entén, i que cal que de tant en tant facis conscient aquesta empatia que ell sent per tu.
- Quan pregues a Jesús, pregues a algú que t'entén. Això et pot ajudar a no sentir-te tan sol i a tenir una confiança més gran i més oberta en la pregària. Abaixa la guàrdia, obre el cor. Sigues honest en la pregària. Ell vol escoltar com vius les coses, i et vol acompanyar. Sempre està disponible! En aquests moments finals del recés, no t'oblidis de parlar amb ell com ho faries amb un amic. Pensa que també Jesús té set d'una amistat així.

Les citacions de l'Esclusura són de la Bíblia Catalana Interconfessional (BCI) en la seva versió digital <http://www.biblija.net/biblija.cgi?l=ca>

Traduït al català per Santi Torres Rocaginé

Revisat per Eulàlia Nuet Badia

© www.sacredspace.ie Lent Retreat 2017